

Oswald Spengler (1880-1936)

Kuulsuse tõi temale kahekõiteline
"Õhtumaa allakäik" (1918. ja 1922. a)

Loodusteadlase erinevus ajaloolasest

1. Loodusteadlaseks saab õppida, ajaloolaseks peab sündima
2. Loodusteadlane kasutab matemaatilisi vahendeid (esitab seaduspärasusi matemaatiliste valemitena), ajaloolane kasutab analoogiat
3. Loodusteadlane lähtub kausaalsusprintsipiibist (Id *causa* 'põhjus'), ajaloolane aga (defineerimatust) saatuse ideest

Ei ole maailmaajalugu – on kultuuride ajalood

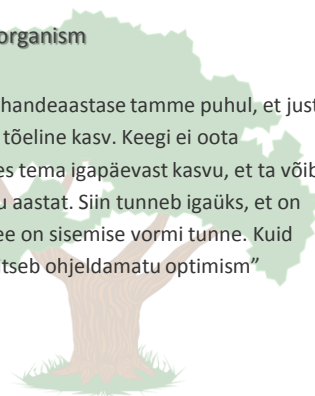
Seitse kultuuri on juba hukkunud:

1. Antiikkultuur
2. Araabia kultuur
3. Egiptuse kultuur
4. India kultuur
5. Babüloonia kultuur
6. Hiina kultuur
7. Maajade kultuur

Lääne-Euroopa kultuuri ootab surm

Kultuur kui elusorganism

"Keegi ei oleta tuhandeaastase tamme puhul, et just nüüd algab tema tõeline kasv. Keegi ei oota rohutirtsult, nähes tema igapäevast kasvu, et ta võib kasvada veel mitu aastat. Siin tunneb igaüks, et on mingi piir, ning see on sisemise vormi tunne. Kuid ajaloo suhtes valitseb ohjeldamatu optimism"

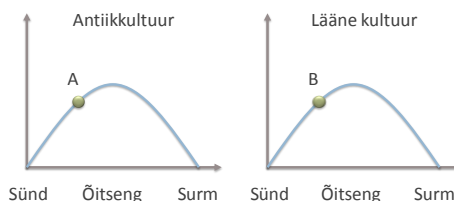

Kultuur kui elusorganism

"Need kultuurid, kõrgema järgu elusolendid, kasvavad üleva sihipäratusega nagu lilled aasal"

Eri kultuuride üheaegsed sündmused

Eri kultuuride üheaegsed sündmused

Antiikkultuur 1100. aastast e.m.a	Lääne kultuur 900. aastast
Kevad	
Homeros, Hesiodos	Thomas Aquinost
Suvi	
Eelsokraatikud, pütagoorlased	Galilei, Fr. Bacon, Descartes, Leibniz
Sügis	
Sofistid, Sokrates, Demokritos, Platon, Aristoteles	Locke, Prantsuse entsüklopedistid, Kant, Hegel
Talv	
Küünikud, Pyrrhon, Epikuros, Zenon Kitionist, skeptikud, epikuurlased, stoikud	Bentham, Comte, Marx, Schopenhauer, Nietzsche

Kultuuride suletus

“Proovige panna inimene teistsugusesse olukorda, teha revolutsioonärist minister, sõdurist kindral, ning ajalugu koos kõigi selle tegijatega muutub selle inimese jaoks hoopis teistsuguseks. Talleyrand mõistis oma ajastu inimesi, sest kuulus ise nende hulka. Kui ta oleks sattunud Crassuse, Caesari, Catilina ja Cicero hulka, oleks ta nende korraldustest ning kavatsustest valesti aru saanud või poleks neid üldse mõistnud”

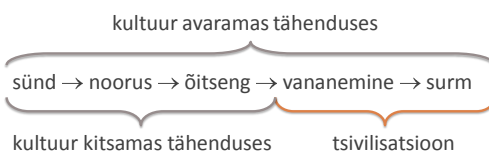
Kultuuride suletus

Kultuurid on niivõrd erinevad, et ühe esindaja ei suuda mõista teist. Selgitused:

1. Inimesed kogevad toimuvat erinevalt
2. Iga fakt juba eeldab teooriat
3. Sõnad on erinevad tähendused

Kultuur ja tsivilisatsioon

Tsivilisatsioon on kultuuri hääbumise staadium

Tsivilisatsiooni iseloomustus

“.. [loosung] *Leiba ja tsirkust!*, mis tänapäeval ujub jälle pinnale palga ja spordiväljaku suurendamise nõudmise kujul - kõik see tähistab lõpulejõudnud kultuuriga võrreldes täiesti uut, hilist ja perspektiivitu, kuid samas paratamatut inimeksistenti vormi”

Praktiline soovitus tsivilisatsiooni inimestele

“Kui sellest raamatust mõjutatuna tegelevad uue põlvkonna inimesed tehnikaga lüürika asemel, pühenduvad sõjalaevastikule maalikunsti asemel, poliitikale tunnetuse kriitika asemel, siis toimivad nad minu soovi kohaselt ning midagi paremat ei saagi neile soovida”

Kirjandus

- Kalmo, H. Oswald Spengler – 20. sajandi mõttevoolud. Tallinn-Tartu, 2009
- Meos, I. Kaasaja filosoofia. Peatükke filosoofia ajaloost. Tallinn, 2000
- Vahter, L. Oswald Spengleri "Õhtumaa allakäik". Tartu, 1940
- Wright, G. H. Spengler ja Toynbee. – Wright, G. H. Minerva öökull. Tallinn, 1996